

To‘qimachilik sanoatini rivojlantirishning ahamiyati

Madinabonu Ravshanovna Hamroyeva
Madina Baxtiyorovna Xo‘jayeva
madina.xojayeva.90@bk.ru
Buxoro muhandislik-texnologiya instituti

Annotatsiya: Ushbu maqolada to‘qimachilik sohasining bir qancha muammolari va ularning yechimlari to‘g‘risida ma‘lumot berib o‘tilgan. Bundan tashqari bozor iqtisodiyotiga yengil sanoatning tutgan o‘rni va tola ishlab chiqarishni jadal rivojlantirishda yuzaga keladigan muammolar va ularning yechimlari to‘g‘risida fikr yuritilgan.

Kalit so‘zlar: konsentratsiya, tola, xom ashyo, trikotaj, kapital, investitsiya, eksport, iqtisodiy o‘shish

The importance of developing the textile industry

Madinabonu Ravshanovna Hamroyeva
Madina Bakhtiyorovna Khujayeva
Bukhara Engineering and Technology Institute

Abstract: This state provides information about some of the problems in the textile industry and their solutions. In addition, the role of light industry in a market economy and the problems arising with the rapid development of fiber production and solutions are discussed.

Keywords: concentration, fiber, raw materials, knitting, capital, investment, export, economic growth

To‘qimachilik sanoati yengil sanoatning barcha turdagi gazlama, trikotaj va boshqa mahsulotlar ishlab chiqarishni o‘zida jamlagan yirik tarmog‘i hisoblanadi. Asosan qishloq xo‘jaligi xom ashyosidan foydalanadi. Uning joylashgan joyidagi to‘qimachilik sanoati ham xom ashyo, ham iste‘molchiga e‘tibor qaratishi mumkin. Shu bilan birga, dasturlarni ishlab chiqish va amalga oshirishda birlamchi xom ashyoning har bir turi - yarim tayyor mahsulot bo‘yicha yakuniy iste‘mol uchun tayyor mahsulotgacha bo‘lgan chuqur qayta ishlashning to‘liq tsiklini kuzatish zarurati tug‘iladi.

Bir so‘z bilan aytganda, ishlab chiqarishni tashkil etishning butun tsiklini - xom ashyodan tayyor mahsulotgacha bo‘lgan texnik-iqtisodiy asoslash va xarajatlarni

qoplashni prognozlashni ta'minlash kerak. Paxta tolasi, meva va sabzavotlarni zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda chuqur qayta ishlash 2030-yilga borib tashqi va ichki bozorda talab qilinadigan ekologik toza tayyor to'qimachilik va yengil sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmini 5,6 barobar, meva-sabzavot mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmini oshirish imkonini beradi. mahsulotlar 5,7 barobarga oshdi.

Yuqori hududiy konsentratsiya nafaqat tarixiy sabablar, balki eng malakali kadrlar, dizaynerlar, texnologlar va ishchilarning mavjudligi bilan ham belgilanadi. To'qimachilik sanoati bir qancha muammolarni hal qilishga yordam beradi, ulardan asosiylari:

- turli sohalardagi talabning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda odamlarning moddiy ehtiyojlarini qondirish; - og'ir metallurgiya sohasida mehnat resurslaridan to'liq foydalanish, chunki to'qimachilik korxonalarida asosan ayollar (75 foizgacha) ishlaydi;

- yirik hududiy, suv-energetika resurslariga ega bo'lmagan hududlarda sanoat korxonalarini qurish; - to'qimachilik sanoatini investitsiya siyosatining ustuvor yo'nalishi sifatida tanlash quyidagi omillar bilan izohlanadi; - to'qimachilik sanoati kapitalni ko'p talab qiladigan sanoat emas, balki mehnatni ko'p talab qiluvchi sanoatdir. Xususan, sohaga jalb qilingan 1 million AQSH dollari miqdoridagi investitsiyalar hisobidan qo'shimcha 45-50 ta ish o'rni yaratish mumkin bo'lsa, yoqilg'i-energetika kompleksiga yo'naltirilgan bir xil investitsiyalar atigi 8-10 ta, mashinasozlik sohasiga 12-15 tagacha ish o'rni yaratish imkonini beradi.

To'qimachilik sanoatining jadal rivojlanishi, birinchi navbatda, qishloq joylarda, shu jumladan, qishloq xo'jaligini tashkil etishning fermer xo'jaligi turiga o'tish munosabati bilan agrar islohot davrida paydo bo'lgan ishchi kuchini bo'shatish munosabati bilan bandlik muammosini hal qilish imkonini beradi. ishlab chiqarish; - paxta tolasi o'rniga ip-kalava eksport qilish eksport tushumini kamida ikki barobarga, tayyor trikotaj va tikuvchilik mahsulotlarini eksport qilish esa 4 barobardan 20 barobarga oshirish imkonini beradi;

To'qimachilik ishlab chiqarishni ishlab chiqarish mamlakatdagi savdo balansi va makroiqtisodiy vaziyatning jahon paxta tolasidagi sharoitlarga bog'liqligini oshirish; - tolasi o'rniga tayyor to'g'ridan-to'g'ri paxtachilik mahsulotlarini eksportini ko'chirish eksportini yuqori darajada ishlab chiqarish, chunki tayyor mahsulotni eksport qilishning solishtirma transporti tolaga nisbatan past; - to'qimachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish va eksportini ishlab chiqarish uchun xomashyo bazasi, balki malakali va arzon ishchi kuchi ham mavjud.

Ayni paytda kiyim-kechak va trikotaj mahsulotlariga bo'lgan ichki ehtiyojning salmoqli qismi xususiy tadbirkorlar tomonidan ularni noqonuniy ishlab chiqarish hisobiga qondirilmoqda. Ularning faoliyati uchun qulay shart-sharoit yaratilsa, ular

ham ichki, ham tashqi bozorda xorijiy ishlab chiqaruvchilar bilan teng sharoitlarda raqobatlasha oladilar; - to'qimachilik sanoatini rivojlantirishni rag'batlantirish orqali aholi bandligini oshirish nafaqat davlat byudjetiga tushumlarni sezilarli darajada oshiradi, balki ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashning eng muhim omiliga aylanadi.

To'qimachilik sanoatining barcha bu xususiyatlari uni boshqa tarmoqlardan ijobiy ajratib turadi va uni O'zbekiston uchun yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlarini boshlash uchun eng muhim "boshlang'ich" sanoatga aylantiradi. O'zbekiston to'qimachilik sanoatini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat: - ishlab chiqarishda, tola yigirmasdan sexlarni yangi avlod uskunalari asosida yangilash, to'qimachilik ishlab chiqarishida, iplarni tugunsiz tutashtiruvchi o'rash mashinalarini qo'llash; asboblarni mashinalarining asosi, pardoqlash va bo'yash sanoatida birinchi avlod to'quv dastgohlarini ikkinchi avlod shatlsiz dastgohlariga almashtirish, jarayonni tartibga solishni elektron nazorat qiluvchi yangi uskunalarni joriy etish - yangilarini o'zlashtirish, tashlab qo'yilgan zavodlarni istiqbolsiz deb tiklash va rekonstruksiya qilish, jahon bozoriga o'zimizning sanoat ishlab chiqarishimiz va yetakchi iqtisodiy davlatlar bilan teng yuksalish maqsadida sanoatga eng yangi texnologiyalarni joriy etish zarur. yer osti boyliklariga va ko'p millatli kadrlarga boy respublikamizning asosiy maqsadi bo'lsin.

To'qimachilik sanoatida hozirgi bosqichda ishlab chiqarishni optimallashtirish, to'qimachilik mahsulotlari qatorini kengaytirish, tashqi va ichki bozorda ishlab chiqarish va sotish hajmini oshirishga xizmat qiluvchi muayyan chora-tadbirlarni amalga oshirish rejalashtirilgan. To'qimachilik korxonalarining marketing siyosatini takomillashtirish, ya'ni tashqi bozorga chiqishning eng tez va samarali usuli sifatida o'z brendi va savdo bozorlariga ega bo'lgan xorijiy investorlarni keng jalb etishdan iborat. - xorijlik xaridorlarga kafolatli sotish uchun namunalar bo'yicha materiallardan tayyor tikuvchilik mahsulotlarini ishlab chiqarish imkoniyatlarini kengaytirish.

Ushbu maqsadlar uchun hujjatlarni ko'rib chiqish tartibini qayta ko'rib chiqish va ruxsat berish tartib-qoidalarini soddalashtirish, hujjatlarga ortiqcha talablarni kamaytirish kerak. - tayyor kiyim-kechak va trikotaj mahsulotlarining yangi o'z brendlarni yaratish va yuqori sifatli raqobatbardosh mahsulotlar bilan avvalo o'zining, so'ngra tashqi bozorlarga kirib borishi uchun mahalliy korxonalarining puxtalik bilan ishlashi uchun sharoit yaratish; - milliy brendlarni qo'llab-quvvatlash maqsadida mamlakatimiz to'qimachilik korxonalarini uchun o'z dizaynerlar va modelerlar guruhlarini yaratish uchun grantlar tizimini joriy etish; shu jumladan, yuqori malakali kadrlar tayyorlash; - yirik korxonalarni tarkibiy o'zgartirish, sarmoyalarni jalb qilish va ularni taqsimlash yo'li bilan zamonaviy uskunalarni joriy etish va ular negizida potentsial xorijiy investorlarni jalb qilgan holda bozor iqtisodiyotiga moslashgan o'rta korxonalarni tashkil etish. Ichki zaxira va

imkoniyatlarimizni ro'yobga chiqarishning eng muhim yo'nalishi yerimiz boy bo'lgan mineral va o'simlik manbalaridan mahalliy xomashyoni qayta ishlash chuqurligini bosqichma-bosqich oshirish, mahsulot ishlab chiqarish hajmlari va turlarini kengaytirish bo'lishi kerak. Yuqori qo'shimcha qiymatga ega.

Boshqacha qilib aytganda, vaqtning o'zi xom ashyoni quyidagi sxema bo'yicha jahon bozorida talab qilinadigan mahsulotga qayta ishlashning 3-4 bosqichli ketma-ket sikllariga o'tishni talab qiladi: asosiy xom ashyo - birlamchi qayta ishlash (yarim tayyor mahsulotlar) - tayyor materiallar. sanoat ishlab chiqarishi uchun - yakuniy iste'mol uchun tayyor mahsulotlar. Shu bilan birga, dasturlarni ishlab chiqish va amalga oshirishda birlamchi xom ashyoning har bir turi - yarim tayyor mahsulot bo'yicha yakuniy iste'mol uchun tayyor mahsulotgacha bo'lgan chuqur qayta ishlashning to'liq tsiklini kuzatish zarurati tug'iladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Хужаева, М. Б. (2024). Усовершенствование машин для резки ткани. *Science and Education*, 5(2), 218-223.
2. Khujaeva, M. B. Essence of professional education system improvement / M. B. Khujaeva // . – 2022. – Vol. 2, No. 43. – P. 349-353.
3. Gulchekra, A. (2022). STUDY OF DYNAMIC ANTHROPOMETRY FOR MAKING CLOTHES FOR VARIOUS PURPOSES. *Universum: технические науки*, (2-7 (95)), 43-46.
4. Абдуллаева, Г. Ш. ИЗУЧЕНИЕ ДИНАМИЧЕСКОЙ АНТРОПОМЕТРИИ И ПРОЕКТИРОВАНИЯ ПОДРОСТКОВОЙ ОДЕЖДЫ. *Международный научно-практический электронный журнал «МОЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КАРЬЕРА»*. Выпуск № 34 (том 1)(март, 2022).
5. Хужаева, М. Б. (2023). ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ОПЫТ И КАЧЕСТВА. *Scientific progress*, 4(1), 334-341.
6. Shukhratovna, A. G., & Shukhratovna, A. S. (2023). DISTANCE EDUCATION PERSPECTIVES AND INNOVATIONS. *Journal of new century innovations*, 21(2), 97-99.
7. Tosheva, N., & Abdullaeva, G. (2022). THE CONCEPT OF "INNOVATION" AND TYPES OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES. *Scientific progress*, 3(3), 586-589.
8. Хужаева, М. Б. (2023). KIYIMLARNI TIKISHDA INSON TANASI O'LCHAMLARINI OLISH USULLARI. *Scientific progress*, 4(3), 49-57.
9. Abdullayeva, G. S. (2024). Tikuvchilikda zamonaviy jihozlar tanlash-sifatli buyum ishlab chiqarishning asosiy omili. *Science and Education*, 5(2), 212-214.
10. Абдуллаева, Г. Ш. (2024). ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ СТРУКТУРА ПРЕДПРИЯТИЯ ПО ИЗГОТОВЛЕНИЮ ШВЕЙНЫХ ИЗДЕЛИЙ.